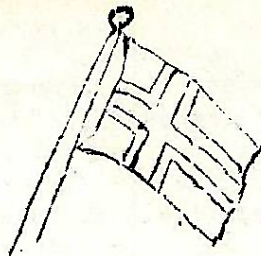

FRITT

LAND

Nr. 29 - 1. årg.

Fredag 19. mai 1944

H. M. KONGENS TALE 17 MAI 1944

Kjære landsmenn.

Idag på 130 årsdagen for den norske grunnlov går våre tanker tilbake til de menn som var samlet på Eidsvoll for å vareta Norges selvstendighet og uavhengighet. Vi fylles kanskje nå med enda større beundring for det fedrelandssinn de dengang viste fordi vi i dag står oppe i en ny kamp for Norges frihet. Ingenting har Eidsvoll-tanken vært klarere for oss norske hjemme og ute enn nettop i denne tid da vi fører kampen mot Tyskland og ene og alene av den grunn at det er det eneste vi har å gjøre om vi ønsker å bevare vår selvstendighet og selvaktelse. I disse lange år for vårt land er det kommet tydeligere og tydeligere fram at det norske folk atter har fått ånden fra 1814 tilbake, og hver god nordmann forstår hva hele kampen dreier seg om. Vi slåss for vår frihet og selvstendighet og mot å bli innlemmet i det tyske samfund med det norske rike som et ledd i det av Tyskland styrte Europa hvor Norge som en slavestat blir satt til å utføre det arbeide den tyske stat vil finne for godt å pålegge oss.

Våre tanker går tilbake til dem som har gitt alt like til sitt liv for Norges sak. Deres offer forplikter oss nordmenn til etter krigens avslutning å stå fast sammen om landets gjenoppbygging.

Vi står i øyeblikket foran sluttkampen mot undertrykkelsen og for friheten. Den foregår over hele verden, og det gjelder for hver enkelt av oss å yde vårt aller ytterste for at den seiersrike avslutning av kampen skal komme så snart som mulig. Måtte ånden fra 1814 besjèle oss alle. Måtte alle nordmenn samles om grunntanken for vår nasjonale selvstendige tilværelse på samme måte som fedrene på Eidsvoll.

La oss alle være rede til å gjøre vårt ytterste for å føre kampen til en lykkelig avslutning og deretter for å gjenopprette et lykkelig samfund i likhet med hva vi hadde før 9. april 1940. Grunntanken i 1814 var at fedrelandet måtte gå foran alt annet. La det også bli tanken for oss nordmenn i årene som kommer til lykke for land og folk.

Følgende felleskommuniké ble sendt fra London onsdag 17. mai kl. 15:

Likelydende avtaler er blitt avsluttet mellom Amerika, England, Sovjetunionen og den norske regjering om den praktiske ordning av den sivile administrasjon og jurisdiksjon i Norge inntil det blir befridd. Avtalen er ment å skulle være helt midlertidig og av praktisk art. Formålet er å lette de alliertes ledes oppgave og fremme

det felles mål, nemlig en hurtig fjernelse av tyskerne fra Norge og de alliertes endelige seier. Avtalen anerkjenner at under den første fase må de allierte militære sjefer ha den høyeste ledelse av administrasjon og jurisdiksjon som de militære operasjoner gjør nødvendig. Det er fastslått at når de militære operasjoner tillater det, skal den norske regjering overta den fulle konstitusjonelle ledelse. De allierte skal få de spesielle lettelsener som de fortsatt må finne nødvendige på norsk område for å føre krigen til endelig avslutning.

UKBOVERSIKT 10. - 17. MAI

Det nye trekk i krigsbilledet er åpningen av den allierte offensiv i Italia. Det framgikk av general Alexanders dagsordre til troppene at offensiven er første fase i de vestalliertes store aksjon som sammen med russernes sommeroffensiv skal tilføye Tyskland det avgjørende hederlag. Og selv om det ikke var sagt direkte, vil en slik tolkning trenge seg fram i kraft av sakens natur: det kan ikke ha noen strategisk hensikt å innlede en isolert offensiv på den italienske front som har så ringe bredde og hvor naturforholdene i så høy grad begunstiger forsvarerne. Aksjonen får bare mening i en videre strategisk sammenheng. Det behøver ikke å bety at invasionsforetagender i større målestokk er umiddelbart forestående, men det synes å tyde på at "dagen D" for alvor nærmer seg. Hva det operative mål for den italienske offensiv er, kan man naturligvis ennå ikke uttale seg om, men frontens utstrekning og naturforholdene synes ikke å sansynliggjøre at man i første rekke sikter på et virkelig gjennombrudd, men at hensikten først og fremst er å binde tyske tropper og materiell for å avlaste andre fronter med større operative muligheter. Foreløbig ser det ut som om tyskerne aksepterer utfordringen og lar det etableres en oppslitningsfront; de setter inn sine elitetropper og forsvarer seg hardnakket, hvor lenge de har råd til det, vil tiden vise.

I luftkrigen har de siste par dager betegnet en merkbar reduksjon i den allierte innsats. Det er de som mener at det tyder på omgrupperinger og oppladning for den taktiske bombing som antagelig vil gå like forut for invasjonen. Men det er meget mulig et hele pausen skyldes uheldige værforhold. Gjennom hele forrige uke var imidlertid flyinnsatsen meget intens, med 2-4000 fly på vingene i både dag- og nattangrepene. Et bemerkelsesverdige trekk i den senere tids bombestrategi er at i tillegg til de tidligere objekter: kommunikasjoner, flyfabrikker og kulelagerindustri, er nå kommet den tyske oljeforsyning. Det begynte med de voldsomme raidet som for 8-10 dager siden reduserte

fløesti all en fjerauppart av hva den var, og fortsatte med svære angrep på Stor-Tysklands syntetiske oljeindustri fredag og lørdag: Buna-Merseburg- og Zeitzverkenne ved Leipzig, Kruxverken i Tsjechoslovakia og Politza-anleggene ved Stettin. Ødeleggelsene var meget betydelige, og hvor viktige målene er, kan man se av den sterke tyske jagerinnsats. Lørdag gikk 1.000 tyske jagere opp (hvorav 150 ble skutt ned, de allierte mistet 52 fly). Ellers er tyskerne for tiden meget sparsomme med sitt mesterte jager-våpen: gang på gang gjennomfører de allierte kjenneangrep med en tapsprosent på omkring 0.5. I de 4 første måneder i år var flytapene ialt bare 2.158 maskiner, mot en ny produksjon i samme tidsrom av 50-60.000. I Italia er de alliertes lufthærsredømme nesten absolutt: under 2.700 utfall fredag observertes 1 - ett - tysk fly.

Tostrupkjelleren. Den utmerkede restaurant Tostrupkjelleren er, etter at herr Hartmann og frue ble arrestert, nå overtatt av den beryktede nazist sveitfører Martin (Martins Kro). Det sier seg selv at alle respektable nordmenn holder seg borte fra stedet. Continentals store etablissement har vært under NS ledelse bortimot 1 år med herr Mørk som selvbestalt administrerende direktør.

NYHETER FRA LONDON TORSDAG ETTERMIDDAG.

OPPROP TIL DET NORSKE FOLK.

Den norske hjemmefronts ledelse har utsendt et opprop til det norske folk hvor det bl.a. heter at den nå da krigens avslutning nærmer seg ønsker å klarlegge de norske forhold. Det er ikke mulig å gå i detalj. Ifølge vår grunnlov er det folket som skal stikke ut den politiske kurs etter alminnelige valg så snart som mulig etter våpenstilstanden. Vi vil bare avgi visse hovedpunkter, ønskemål og krav:

1. Et fritt uavhengig Norge.
2. Øyeblikkelig og full gjenopprettelse av demokratiet, ytringsfrihet, rettssikkerhet, frie valg.
3. Opphevelse av alle politiske lover og forordninger o.a. bestemmelser som er utferdiget etter tysk ordre, utnevnelser, dommer etc. som er utferdiget av tyskere eller NS myndigheter.
4. Øyeblikkelig løslatelse av alle politiske fanger og gjeninnsettelse av alle offentlige tjenestemenn som er fjernet fra sine stillinger av okkupasjonsmakten eller NS. Oppreisning og erstatning i den utstrekning det er mulig for dem som er blitt særlig hårdt skadet.
5. NS medlemmer som har gjort skade på liv eller eiendom straffes etter rettergang. Uberettiget krigsgevinst inndras til fordel for statskassen.
6. Et målbevisst arbeid på å bygge vår frihet og folkestyre og demokratiske rettigheter. Gjenreise landets økonomi og produksjonskraft. Så snart som mulig sikre tilførsler utenfra. Fremme solidariteten mellom klasser og befolkningsgrupper. Medvirke aktivt i mellomfolkelig samarbeid, arbeide på en varig og rettfer-

lig frem.

Skal vi nå disse mål må våre landsmenn på hjemmefronten gjøre sin plikt. Det skylder vi våre landsmenn ute, det skylder vi våre allierte og det skylder vi landet.

Den norske regjering gir oppropet sin fulle tilslutning. Det er i beste samsvar med de mange uttalelser fra regjeringen i disse 4 år. Det stemmer også godt med de lover og forordninger som regjeringen har lagt til rette for å bruke mot Tyskland. En tilslutning til oppropet vil regjeringen rette en inntrengende henvendelse til hjemmefronten og fortsatt å slutte opp om hjemmefrontens ledelse.

Hver enkelt er en soldat, sivil eller i uniform, og vi må tenke på de tusener i de vepnede styrker som hver dag setter livet inn for rettferdighet og frihet. Det er en maning til oss alle om nå i den avgjørende fase å vise samhold og disiplin.

Italia. Det allierte hovedkvarter melder at allierte tropper har inntatt Cassino og Formia. Tidligere tyske meldinger fortalte at Cassino var evakuert. Slaget mot Gustav-linjen nærmer seg sin avslutning, og slaget mot Adolf Hitler-linjen begynner. Hovedveien fra Cassino til Roma er brutt. 8. arme fortsetter framrykningen i Liridalen. S for Liri er Esperia inntatt. Siden den nye offensiv begynte er det tatt over 4.500 fanger, og nye strømmer stadig inn. Ved retretten etterlater tyskerne en mengde materiell, på et avsnitt kanoner som svarer til utrustningen av 2 divisjoner. - Det allierte flyvåpen i Middelhavet gjorde over 2.500 utfall igår. 15 allierte fly savnes. Bare 1 tysk fly viste seg; det ble skutt ned. - Ca. 750 tunge amerikanske bombefly angrep idag Ploesti.

Russland. Langtrekkende russiske bombefly rettet inatt angrep mot 3 tyske stillinger bak fronten. Mange tog ble ødelagt.

Vestfronten. Britiske fly fra hangarskip angrep skip nær norskekysten. - 15 tyske bombefly som var i ferd med å lande på en flyplass utenfor Alberg ble angrepet av allierte fly, som skjøt ned 7. 1 norsk fly skjøt ned ett av dem. Det ble forfulgt over flyplassen, skutt i brand og styrtet ned.

Det tyske generalkonsulat i Tanger ble stengt igår.

Norge. Det er innledet en aksjon mot en del av de advokater som har nektet å sende inn oppgaver over sitt personell. Følgende advokater har hittil fått beslaglagt formue og eiendom: Ramm, Gulbrandsen, Arntzen, Arnholtz, Blom, Skavlan, Jens Gram, Eriksrud, Hermann Christiansen, Dykvad og Zimrer.

Hva krigen koster USA.

Pr. dag 312.500.000 dollars.

Fra juni 1940 168500.000000 dollars.

MOBILISERINGEN.

Landsforredere er de som nå etter de opplysninger som foreligger meter til AT eller registrering til "nasjonal arbeidsinnsats".